

Budapestre vonatkozó ujságcikkek

Szerző:

Cím: *Rákosi Jenő megváltik a „Pesti Hírlap-tól”*

Az Est

Osztályozás

Tárgy

92

Hely

Rákosi Jenő

Idő

„1925”

Személy

Rákosi Jenő megváltik a „Budapesti Hírlap”-tól 25. 1. 6.

— Az Est tudósítójától —

A Pesti Napló tegnap tudtára adta a magyar közönségnek, hogy Rákosi Jenő számkivetésbe készül a Budapesti Hírlap-tól; most el fogjuk mondani ennek a fájdalmas konfliktusnak a történetét — talán még az utolsó óra után is sikerül elhárítani azt a morális katasztrófát, hogy a magyar újságírás fejedelme úgy távozzon az általa alapított Budapesti Hírlap-tól, mint egy »szabályszerű végelbánás alá vett» Lear király. Régi és új nevek jöttek és mentek a budapesti napilapok élén, anélkül, hogy a közönség többet foglalkozott volna ezzel, mint például a politikai életnek, vagy a bankvilágnak mindennapos személyi változásaival. Ami azonban Rákosi Jenő körül történtik, súlyosan érdekli az egész magyar társadalmat. Rákosi Jenő helyzete nem lehet a sajtónak, még kevésbé egy részvénytársaságnak »belügye» és bármennyire tiszteljük is a magántulajdon szentségét, az Rákosi Jenő génuszára nem terjedhet ki.

»Közvagyon, óvjátok meg!» — hirdették valamikor Budapesten a plakátok... és mi mindenkit, akit illet, figyelmeztetünk, hogy kevés olyan közkinccse van ennek

a szerencsétlen, árva országnak, mint Rákosi Jenő tolla, neve, di-csősége, pozíciója, nyugalma és egészsége. Eszünk ágában sincs meggyanusítani a Budapesti Hírlap tiszteletreméltó végrehajtó-bizottságát, hogy könnyen vesz bücsút Rákosi Jenőtől, — a magyar közönség azonban sem könnyen, sem nehezen, sem egyáltalában nem hajlandó elbúcsúzni Rákositól, akire különben a Budapesti Hírlap-nak nagyobb szüksége van, mint neki a Budapesti Hírlap-ra. Mikor Rákosi a Shakespeare Athéni Timon-ját fordította, nem sejtette, hogy neki is az Athéni Timon tragikumát szánta a sors a Budapesti Hírlap-nál; hát mi lehetetlenségnek is tartjuk, hogy ez a sors beteljesedjék. Nemesak azért, mert a magyar közönség nem tűrheti, hogy összetörjön az a herculesi toll, hanem azért is, mert hiszen az a részvénytársasági végrehajtó bizottság, amely ma bizonyára könnybe-lábadt szemmel néz farkasszemet Rákosi Jenővel, az a végrehajtó bizottság is nagyon jól tudja, hogy milyen felelősség ciklopsi súlya nehezedik rá, ha Rákosi Jenőnek el kell némulnia. Soha a legnyersebb sajtókapitalizmus nem merte volna Rákosi Jenő kívánságait visszautasítani annál a Budapesti Hírlap-nál, amelynek tégláit az ő agyveleje ragasztotta össze,

(ldő) (Köt. v. füz.) (Oldal)

egyszerűen elképzelhetetlen, hogy azok a fényes nevű urak rob-bantsák fel a hidat a B. H. és Rákosi közt, akik maguk is erkölcsi erőket és erkölcsi pozíciókat képviselnek abban a végrehajtó bi-zottságban. Senkit sem érdekel az úgynevezett »háborús felelősség» kérdése, egészen másodrendű, hogy mikép kezdődött, itt csak az a fontos, hogy nem végződhetik úgy, hogy a magyar közélet elveszítse

Rákosi Jenőt, akiben egy óriás darab magyar integritás él

*

Maga a válság már régebb ke-letű. Rákosi Jenő az utóbbi idő-ben nem volt túlságosan elragad-tatva a Budapesti Hírlap-tól és félt, hogy a napilapoknak hallat-lanul felpezsdült versenyében le-marad a lap, mely valamikor ma-ga volt: a közvélemény. Rákosi nem akarta megérni, hogy az ő életében bukjon le a Budapesti Hírlap és ezért december közepén

arra kérte a lap végrehajtó bi-zottságát, hogy engedje át neki a lap felelős szerkesztését.

Ha a dolgokban egy kis logika van, ezt nem Rákosi Jenőnek kellett volna kérni, de a végrehajtó bizottságnak kellett volna könyö-rögni ezért a legelső magyar újsá-gírónak, — tant pire pour la lo-gique, mint a francia mondja és valójában az történt, hogy

a végrehajtó bizottság ezt megtagadta avval, hogy ő már öreg,

nem akarják egy ilyen munkakor-terhét a vállára nyomni.

Már most lépjen ki az anonimi-tás chlumi kódéból az

a végrehajtó bizottság!

Nem valami kapitalista ember-evő szörnyeteg ez, túlnyomórészt kényesizlésű és érdemesmultú, te-kintélyben megőszült urak, a Ti-szák letűnt grande armée-jából. Az úgynevezett Tisza-szindikátus emberei, amelyre Tisza István örö-kéből, a halott vezér végrendeleti intézkedésére szálltak a Budapesti Hírlap részvényei.

A szindikátus első gesztora báró Ghillányi Imre, akinek halála után báró Harkányi Jánosra szállt volna át e tisz, — Harkányi azon-ban az utóbbi időkben minden aktivitástól visszavonult, az elől is kitért és a szindikátus élére Tisza István legmeghittebb barátja, Beöthy László volt kereskedel-mi miniszter került, a háború előtti Magyarország legdíszesebb tekintélyének egyike.

*

Egészen bizonyos, hogy a szin-dikátus Tisza István szellemét akarta érvényesíteni a lapnál, — e nemes törekvésnek azonban nem volt szüksége arra, hogy ép Rákosi Jenővel szemben érvényesít-sék, érvényesítette ezt ő maga is, ha nem is exkluzív pártszempon-tok, hanem egyetemes nemzeti szempontok szerint, a lángész örök reformképességével. Ami különben Tisza Istvánt illeti, a halott vezér ebben a konfliktusban már rég Rákosi Jenő oldalára állt:

Rákosi Jenő birtokában van Tisza két levelének,

amelyek közül az egyikben (mely akkor kelt, amikor a B. H. részvényei az ő tulajdonába kerültek)

Tisza azt a kívánságát fejezi ki, hogy a lap vezetését Rákosi Jenő maga intézze s annak politikáját minden beavatkozástól, befolyástól függetlenül vezesse.

Még érdekesebb a másik levél, melyben

Tisza Rákosi Jenőnek arra az aspirációjára reflektál, hogy a részvényeket visszavásárolja, amelyben azt írja, hogy azért nem megy ebbe beje, mert fél, hogy akkor újból előállhat az a helyzet, hogy a B. H. függetlensége feláldoztatik és Rákosi Jenő kezéből kicsavarhatják a fegyvert.

mely soha jobb kezekben nem lehet.

*

A szindikátusnak tehát nem kellett Rákosi Jenő mint felelős szer-

kesztő — nagyon öreg volt nekik a teremtő örökifjúságnak ez a fiziológiai csodája. Rákosi Jenő kijelentette erre, hogy

levonja a konzekvenciákat

s valóban úgy volt már, hogy január elsejével Tekerül neve a lapról. De a szindikátus elnöke, *Beöthy László, az utolsó pillanatban azt a közvetítő indítványt tette, hogy adassék át a felelős szerkesztői állás dr. Rákosi Gyulának, Rákosi Jenő fiának.*

Rákosi Jenő kijelentette, hogy bár fiát (aki már volt felelős szerkesztő) szívesen látná azon a helyen, a lap érdekében talán mégis jobb volna, ha ő lenne felelős szerkesztő. Újabb visszautasítás — és Rákosi levélben értesíti a végrehajtó bizottságot, hogy 1925 január elsején kiválik a laptól és nevét levétezi annak homlokáról. Mint halljuk, már meg is írta hatyúdát, amelyben elbúcsúzik a közönségtől. *A hegy nem jött Mohamedhez, a szindikátus nem közeledett; de közeledett a 83 éves Rákosi Jenő, aki szinte drámai tépelődésekben marcangolódott, körömszakadtig keresve a békét és jó elintézés végső lehetőségét. Végre értesítette a végrehajtó bizottságot, hogy elfogadja fiát felelős szerkesztőnek, amint azt felajánlották. Beöthy ezt tudomásul vette és Rákosi Jenőnek valóban »boldog úléve volt«, hogy nem*

kell lealázott magánzóként kiküldögnia a lapról. Január 2-án összehívta a végrehajtó bizottság és kimondta, hogy a Rákosi Gyulaféle kombinációt nem fogadja el, kevéssel azután

megjelent Rákosinál *Beöthy László, báró Perényi Zsigmond és Szász Károly és hódolattal felkérték, maradjon meg főszerkesztőnek és támogassa mint felelős szerkesztőt — Lándor Tivadart.*

Rákosi kijelenti, hogy Lándort érdemes régi újságrónak tartja, de nagyon is partember, ezért *nem működhetik vele együtt, de ismételtén kéri, nevezzék ki felelős szerkesztőnek dr. Rákosi Gyulát. A végrehajtó bizottság válasza az volt, hogy tudomásul vette Rákosi Jenő lemondását, erről értesítette is, mingyárt érzékeny búcsút is vett tőle, felelős szerkesztőnek pedig valóban kinevezte Lándor Tivadart, az ismert nevű újságrótot, a Magyar Nemzet, majd később az Igazmondó volt felelős szerkesztőjét, főszerkesztőnek pedig felkérték — Csajthay Ferencet, aki azonban nyomban kijelentette, hogy Lándorral nem tud együtt működni: kénytelen tehát a megtiszteltetés elől kitérni.*

*

E pillanatban a helyzet tehát az, hogy kedden, ha csak az utolsó pillanatban mégis létre nem jön a béke, a *Budapesti Hírlap* Rákosi Jenő neve nélkül jelenik meg. Ha Rákosi neve lehull a *Budapesti Hírlap* éléről, az nagy csillaghullást jelent, — mondani sem kell azonban, hogy nem a Rákosi Jenő csillaga hull le ezzel, hiszen az a lap talán jobban összeforrt Rákosi nevével és dicsőségével, mint a reformkorszak *Pesti Hírlapja* Kossuth Lajoséval. Egy nagyipari vagy tőzsdei szindikátus százszor is meggondolná, mielőtt így döntene egy iparvállalat négy évtizedes vezérével szemben. Mi nem tudjuk, hányszor gondolta meg a végrehajtó bizottság a dolgot, de lehetetlennek tartjuk, hogy még egyszer meg ne gondolja. Olyan érdemes uraknak, mint akik ebben a végrehajtó bizottságban ülnek, nem kell megmagyarázni, hogy *mindenki csak a maga nevében lehet hálátlan, de nem a nemzet nevében*, már pedig a nemzet morális veszteségszámlájára fogják írni mindenha, ha valóban

megtörténik az, hogy Rákosinak leverten kell elhagynia régi sasfészkét, amelyben jóidőkben a harmincemillió magyarról álmódott, zord időkben pedig fiatal szívvel virrasztott a tízmillió magyar alma fölött.